Zaak C-373/20

Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie

Datum van indiening:

6 augustus 2020

Verwijzende rechter:

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Szczecinie (Polen)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

18 juni 2020

Verzoekende partij:

A. M.

Verwerende partij:

Dyrektor Z. Oddziału Regionalnego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa

---

Voorwerp van de procedure in het hoofdgeding

Bij de verwijzende rechter ingediend beroep waarin landbouwer A. M. schending stelt van artikel 2, onder c), van verordening nr. 1120/2009 door onjuiste uitlegging daarvan, waardoor is aangenomen dat een deel van zijn grond geen blijvend grasland is als gevolg van de opname daarvan in de vruchtwisseling van zijn bedrijf, en door de onjuiste aanname dat het optreden van hoog water op deze grond of de overstroming ervan niet relevant is voor de zaak, terwijl een dergelijke periodieke overstroming van fundamenteel belang is voor de vaststelling of er sprake is geweest van vruchtwisseling en van onderbreking van de agrarische exploitatie en, bijgevolg, voor de vraag of er agromilieubetalingen moeten worden toegekend en, zo ja, welke.

WERKDOCUMENT

Voorwerp en rechtsgrondslag van de prejudiciële verwijzing

De prejudiciële vraag heeft betrekking op de uitlegging van de definitie van „blijvend grasland” van artikel 2, onder c), van verordening (EG) nr. 1120/2009 van de Commissie, alsmede op de financiële gevolgen van de door de nationale autoriteiten gehanteerde uitlegging daarvan in het kader van de toekenning van agromilieubetalingen aan een landbouwer en de onderbreking van de vijfjarige periode voor de tenuitvoerlegging van het agromilieuprogramma. Deze vraag is gesteld krachtens artikel 267 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie.

Prejudiciële vraag

Kunnen de nationale autoriteiten de definitie van „blijvend grasland” in artikel 2, onder c), van verordening (EG) nr. 1120/2009 van de Commissie van 29 oktober 2009 houdende bepalingen voor de uitvoering van de bedrijfstoeslagregeling waarin is voorzien bij titel III van verordening (EG) nr. 73/2009 van de Raad tot vaststelling van gemeenschappelijke voorschriften inzake rechtstreekse steunverlening in het kader van het gemeenschappelijk landbouwbeleid en tot vaststelling van bepaalde steunregelingen voor landbouwers (PB 2009, L 316, blz. 1) aldus uitleggen dat de natuurlijke periodieke overstroming van weiden en weilanden in een natuurbeschermingsgebied [Natura 2000-gebied; Ińsko Krajobrazowy (landschapspark van Ińsko)] tot gevolg heeft dat deze gronden worden opgenomen in de zogenoemde „vruchtwisseling” van het betrokken bedrijf en dat de periode van vijf jaar (of langer) van niet-toepassing van een dergelijke „vruchtwisseling” voor deze gronden wordt onderbroken, waardoor de betrokken landbouwer geen of lagere agromilieubetalingen ontvangt en zich nog andere financiële gevolgen voordoen in samenhang met de onderbreking van de periode van vijf jaar voor de tenuitvoerlegging van het agromilieuprogramma?

Aangevoerde bepalingen van Unierecht

Verordening (EG) nr. 1120/2009 van de Commissie van 29 oktober 2009 houdende bepalingen voor de uitvoering van de bedrijfstoeslagregeling waarin is voorzien bij titel III van verordening (EG) nr. 73/2009 van de Raad tot vaststelling van gemeenschappelijke voorschriften inzake rechtstreekse steunverlening in het kader van het gemeenschappelijk landbouwbeleid en tot vaststelling van bepaalde steunregelingen voor landbouwers (PB 2009, L 316, blz. 1; hierna: „verordening nr. 1120/2009”) – artikel 2, onder c)

Verordening (EG) nr. 1122/2009 van de Commissie van 30 november 2009 tot vaststelling van bepalingen ter uitvoering van verordening (EG) nr. 73/2009 van de Raad wat betreft de randvoorwaarden, de modulatie en het geïntegreerd beheers- en controlesysteem in het kader van de bij die verordening ingestelde regelingen inzake rechtstreekse steunverlening aan landbouwers en ter uitvoering van verordening (EG) nr. 1234/2007 van de Raad wat betreft de randvoorwaarden

WERKDOCUMENT

in het kader van de steunregeling voor de wijnsector (PB 2009, L 316, blz. 65) – artikel 2

Verordening (EG) nr. 73/2009 van de Raad van 19 januari 2009 tot vaststelling van gemeenschappelijke voorschriften voor regelingen inzake rechtstreekse steunverlening aan landbouwers in het kader van het gemeenschappelijk landbouwbeleid en tot vaststelling van bepaalde steunregelingen voor landbouwers, tot wijziging van verordeningen (EG) nr. 1290/2005, (EG) nr. 247/2006, (EG) nr. 378/2007 en tot intrekking van verordening (EG) nr. 1782/2003 (PB 2009, L 30, blz. 16) – artikel 6 en artikel 146, lid 2

Verordening (EG) nr. 1782/2003 van de Raad van 29 september 2003 tot vaststelling van gemeenschappelijke voorschriften voor regelingen inzake rechtstreekse steunverlening in het kader van het gemeenschappelijk landbouwbeleid en tot vaststelling van bepaalde steunregelingen voor landbouwers en houdende wijziging van de verordeningen (EEG) nr. 2019/93, (EG) nr. 1452/2001, (EG) nr. 1453/2001, (EG) nr. 1454/2001, (EG) nr. 1868/94, (EG) nr. 1251/1999, (EG) nr. 1254/1999, (EG) nr. 1673/2000, (EEG) nr. 2358/71 en (EG) nr. 2529/2001 (PB 2003, L 270, blz. 1; hierna: „verordening nr. 1782/2003”) – overwegingen 3 en 4

Verordening (EU) nr. 65/2011 van de Commissie van 27 januari 2011 houdende uitvoeringsbepalingen van verordening (EG) nr. 1698/2005 van de Raad met betrekking tot de toepassing van controleprocedures en van de randvoorwaarden in het kader van de steunmaatregelen voor plattelandsontwikkeling (PB 2011, L 25, blz. 8; hierna ook: „verordening nr. 65/2011”) – artikel 7, lid 1

Verordening (EU) nr. 1307/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 17 december 2013 tot vaststelling van voorschriften voor rechtstreekse betalingen aan landbouwers in het kader van de steunregelingen van het gemeenschappelijk landbouwbeleid en tot intrekking van verordening (EG) nr. 637/2008 van de Raad en verordening (EG) nr. 73/2009 van de Raad (PB 2013, L 347, blz. 608; hierna: „verordening nr. 1307/2013”) – artikel 4, lid 1 onder h), zoals gewijzigd bij verordening (EU) 2017/2393 van het Europees Parlement en de Raad van 13 december 2017 (hierna: „verordening 2017/2393”)

Aangevoerde bepalingen van nationaal recht

Ustawa o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (wet inzake de bevordering van de plattelandsontwikkeling met een bijdrage uit het Europees Landbouwfonds voor plattelandsontwikkeling in het kader van het programma voor plattelandsontwikkeling voor de jaren 2007-2013) van 7 maart 2007 – artikel 5, lid 1, punt 14), en artikel 18a

WERKDOCUMENT

Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 13 marca 2013 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Program rolnośrodowiskowy" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (besluit van de minister van Landbouw en Plattelandsontwikkeling betreffende de bijzondere voorwaarden voor en de wijze van toekenning van financiële steun in het kader van het „Agromilieuprogramma" als onderdeel van het programma voor plattelandsontwikkeling voor de jaren 2007-2013) van 13 maart 2013 (hierna: „besluit van de minister van Landbouw en Plattelandsontwikkeling") – §§ 1, 2, 4 en 38

Rozporządzenie nr 14/2005 Wojewody Zachodniopomorskiego w sprawie Ińskiego Parku Krajobrazowego (besluit nr. 14/2005 van de president van de regio West-Pommeren inzake het landschapspark van Ińsko) van 27 juli 2005 – § 3.1.

Rozporządzenie nr 36/2005 Wojewody Zachodniopomorskiego w sprawie planu ochrony Ińskiego Parku Krajobrazowego (besluit nr. 36/2005 van de president van de regio West-Pommeren inzake het beschermingsplan voor het landschapspark van Ińsko) van 10 november 2005 (hierna: „besluit nr. 36/2005") – §§ 2.1, 3.1 en 4

Korte uiteenzetting van de feiten, de procedure in het hoofdgeding en de voornaamste argumenten van partijen

1 Sinds 2009 neemt landbouwer A. M. deel aan het vijfjarige agromilieuprogramma voor de jaren 2009-2013 in het kader van pakket 2 (biologische landbouw, variant 2.3 – blijvend grasland, aangegeven oppervlakte: 45,37 ha) en pakket 3 (uitgestrekt blijvend grasland, variant 3.1.2 – extensieve landbouw op weiden en weilanden op Natura 2000-gebieden, aangegeven oppervlakte: 20,00 ha).

2 In de jaren 2009-2011 heeft deze landbouwer betalingen voor de aangegeven oppervlakten ontvangen. In de loop van 2012 heeft de bestuurlijke autoriteit van eerste aanleg [Kierownik Biura Powiatu P. Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (hoofd van het kantoor van het district P. van het agentschap voor herstructurering en modernisering van de landbouw)] op grond van de aanvraag van de betrokken landbouwer, die de subsidiabele oppervlakte met 9,83 ha heeft verminderd vanwege de langdurige overstroming ervan, als gevolg waarvan de betrokken weiden en weilanden niet binnen de gestelde termijnen konden worden gemaaid, door middel van een (definitief) besluit tot toekenning van een agromilieubetaling voor 2012 vastgesteld dat het subsidiabele areaal 35,51 ha groot is in variant 2.3 en 17,18 ha in variant 3.1.2. De landbouwer heeft een verlaagde betaling ontvangen. In de loop van 2013, het jaar waarop het onderhavige geschil betrekking heeft, heeft de landbouwer een agromilieubetaling aangevraagd en daarbij in het kader van de pakketten dezelfde oppervlakte aangegeven als voor de jaren 2009-2011. Daarbij heeft hij erop gewezen dat de uitsluiting van 9,83 ha in 2012 geen invloed op de aangifte in 2013 behoorde te hebben, aangezien de uitsluiting niet aan zijn fout te wijten was en hij de weiden

WERKDOCUMENT

en weilanden na de gestelde termijn alsnog heeft gemaaid, namelijk in oktober 2012, hetgeen is bevestigd door middel van een controle van de bestuurlijke autoriteit van eerste aanleg op 15 oktober 2012.

3 De bestuurlijke autoriteiten van eerste en tweede aanleg hebben in deze zaak zes besluiten gegeven, en bovendien is de zaak reeds tweemaal behandeld door de Wojewódzki Sąd Administracyjny w Szczecinie (bestuursrechter in eerste aanleg Szczecin, Polen). Thans is deze zaak voor de derde keer voor deze rechterlijke instantie. In het zesde besluit dat in deze zaak is gegeven, heeft de bestuurlijke autoriteit van eerste aanleg zich op het standpunt gesteld dat de continuïteit van de exploitatie van de grond als blijvend grasland, wat 9,83 ha betreft, is onderbroken en dat deze grond weliswaar binnen een relatief korte termijn opnieuw voor landbouwdoeleinden in gebruik kan worden genomen, maar niet als blijvend grasland kan worden aangemerkt zolang er geen periode van vijf jaar is verstreken waarin deze grond is geëxploiteerd als grond met een natuurlijke of ingezaaide vegetatie van grassen of andere kruidachtige voedergewassen die niet in de vruchtwisseling van het bedrijf is opgenomen. Deze autoriteit heeft derhalve geoordeeld dat de als blijvend grasland aangemerkte gronden, gelet op de overstroming ervan, door de landbouwer zijn opgenomen in de vruchtwisseling van zijn bedrijf. De bestuurlijke autoriteit van tweede aanleg [Dyrektor Z. Oddziału Regionalnego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (directeur Z. van het regionale filiaal van het agentschap voor herstructurering en modernisering van de landbouw)] heeft ingestemd met het standpunt van de bestuurlijke autoriteit van eerste aanleg betreffende de onderbreking van de continuïteit van de exploitatie van de grond en de opname van het grasland in de vruchtwisseling van het bedrijf als gevolg van de overstroming ervan. Los van deze beoordeling heeft deze autoriteit daarenboven betoogd dat de landbouwer in 2012 heeft nagelaten de bestuurlijke autoriteit van eerste aanleg binnen tien werkdagen na de datum waarop hij daartoe in staat was te wijzen op het bestaan van een geval van overmacht in de zin van artikel 47, lid 2, van verordening (EG) nr. 1974/2006 van de Commissie, zodat de betrokken gronden, ook al hebben deze slechts tijdelijk onder water gestaan, in 2012 niet voor landbouwdoeleinden zijn geëxploiteerd.

4 Ingevolge deze beoordeling hebben de autoriteiten aangenomen dat de vastgestelde oppervlakte in variant 3.1.2 17,19 ha groot was in plaats van de aangegeven 20,00 ha en dat de landbouwer derhalve overeenkomstig artikel 16, lid 5, eerste alinea, van verordening nr. 65/2011 een betaling moest worden toegekend voor een areaal met een oppervlakte verminderd met het dubbele van het verschil dat uit hoofde van de tenuitvoerlegging van variant 3.1.2 is vastgesteld, en dat de betaling wat variant 2.3 betreft krachtens artikel 16, lid 5, tweede alinea, van deze verordening moest worden geweigerd.

WERKDOCUMENT

Korte uiteenzetting van de motivering van de verwijzing

5 De verwijzende rechter diende zich uit te spreken over de vraag of de periodieke overstroming van de subsidiabele percelen, die zich bevinden in een natuurbeschermingsgebied (Natura 2000; Ińsk i Park Krajobrazowy, natuurlijke habitats als genoemd in de 14 categorieën van bijlage I bij richtlijn 92/43/EEG van de Raad) en precies daarom onderhevig zijn aan natuurlijke periodieke overstromingen, onder meer als gevolg van de beperkte waterverbetering en -retentie die voortvloeit uit besluit nr. 36/2005, gelijkstaat met de opname daarvan in de zogenoemde vruchtwisseling van het betrokken bedrijf en er bijgevolg toe leidt dat deze grond niet kan worden aangemerkt als blijvend grasland in de zin van artikel 2, onder c), van verordening nr. 1120/2009, zodat ook de genoemde agromilieubetaling aan de betrokken landbouwer moet worden geweigerd of ingeperkt en rekening moet worden gehouden met verdere financiële gevolgen uit hoofde van de onderbreking van de vijfjarige tenuitvoerleggingsperiode van het agromilieuprogramma en de daardoor genoodzaakte terugbetaling van alle of een deel van de ontvangen betalingen voor de jaren 2009-2012. De vordering tot terugbetaling van alle of van een deel van deze agromilieubetalingen voor de voorgaande jaren is gebaseerd op de Unierechtelijke en nationale bepalingen, namelijk op artikel 18, lid 2, van verordening nr. 65/2011, die van toepassing is voor zover dit volgt uit deze rechtshandeling, die de uitvoeringsbepalingen van verordening (EG) nr. 1698/2005 van de Raad met betrekking tot de toepassing van controleprocedures bevat. In artikel 6, lid 1, onder a), van verordening nr. 65/2011 is ondubbelzinnig vastgesteld dat de bepalingen van deze verordening van toepassing zijn op de overeenkomstig artikel 36 van verordening (EG) nr. 1698/2005 toegekende steun en derhalve ook op agromilieubetalingen. Deze regeling is omgezet in de nationale regelgeving, namelijk in § 39 e.v. van het besluit van de minister van Landbouw en Plattelandsontwikkeling.

6 Het feit dat de landbouwer niet heeft meegedeeld dat er zich als gevolg van de overstroming een geval van zogenoemde overmacht heeft voorgedaan is evenwel niet relevant voor de beslechting van het geschil betreffende de betaling voor 2013, aangezien deze nalatigheid verband houdt met omstandigheden die van belang zijn voor de rekeningen voor 2012.

7 Alvorens uitspraak te doen heeft de verwijzende rechter het noodzakelijk geacht het Hof een prejudiciële vraag te stellen om de twijfel weg te nemen die is gerezen over de uitlegging van artikel 2, onder c), van verordening nr. 1120/2009. De verwijzende rechter is namelijk niet in staat duidelijkheid te verschaffen over de wezenlijke vraag of blijvend grasland door overstroming ervan wordt opgenomen in de vruchtwisseling van het betrokken bedrijf en derhalve zijn karakter en doel als blijvend grasland verliest, zoals de nationale autoriteiten deze regeling opvatten.

8 De definitie van de term „blijvend grasland” in artikel 2, onder c), van verordening nr. 1120/2009 is na 2013 verder gewijzigd, namelijk krachtens

WERKDOCUMENT

artikel 4, lid 1, onder h), van verordening nr. 1307/2013, die later is gewijzigd bij verordening 2017/2393. Deze wijzigingen van de definitie van blijvend grasland nemen de twijfels van de verwijzende rechter evenwel niet weg en bieden geen opheldering van de kwestie van de vruchtwisseling, temeer daar de laatste van deze wijzigingen erin voorziet dat het omploegen van de grond - als de lidstaat daarvoor kiest - van invloed kan zijn op de vraag of er sprake is van vruchtwisseling. Deze wijzigingen hebben derhalve geen invloed op de uitlegging van deze definitie in de bewoordingen van 2013.

9 In zijn rechtspraak heeft het Hof zich herhaaldelijk gebogen over de uitlegging van de definitie van blijvend grasland, met name in het arrest van 11 november 2010, Grootes, C-152/09, EU:C:2010:671, waarin het heeft beoordeeld of er sprake is van een causaal verband tussen de verandering van het grondgebruik van bouwland naar blijvend grasland en de deelneming aan een landbouwmilieumaatregel, en in de arresten van 15 mei 2019, Griekenland/Commissie, C-341/17 P, EU:C:2019:409, en 13 februari 2020, Griekenland/Commissie, C-252/18 P, EU:C:2020:95, waarin het heeft beoordeeld of het type vegetatie op de landbouwgrond (aanwezigheid van hout- of boomachtige gewassen) dan wel het daadwerkelijke gebruik van deze grond voor een landbouwactiviteit die typisch is voor „blijvend grasland” het doorslaggevende criterium voor de definitie van „blijvend grasland” is. Deze uitspraken zijn derhalve niet dienstig voor de verduidelijking van de vragen van de verwijzende rechter.

10 In het arrest van 14 oktober 2010, Landkreis Bad Dürkheim, C-61/09, EU:C:2010:606, dat betrekking had op de kwestie van de inaanmerkingneming van bepaalde grond bij de toewijzing van toeslagrechten aan een landbouwer in het kader van de bedrijfstoeslagregeling, heeft het Hof vastgesteld: „Artikel 44, lid 2, van verordening (EG) nr. 1782/2003 [...] moet aldus worden uitgelegd dat deze bepaling zich niet ertegen verzet dat grond die weliswaar mede voor landbouwdoeleinden maar hoofdzakelijk voor het nastreven van doelstellingen van landschapsverzorging en natuurbescherming wordt gebruikt, voor steun in aanmerking komt. Voorts is een activiteit die voldoet aan de in artikel 2, sub c, van die verordening opgenomen definitie ook dan een landbouwactiviteit wanneer de landbouwer instructies van de natuurbeschermingsinstantie moet opvolgen.” Onder verwijzing naar het arrest van 16 juli 2009, Horvath, C-428/07, EU:C:2009:458, herinnert het Hof er in deze uitspraak aan dat milieubescherming, een van de wezenlijke doelstellingen van de Europese Unie, moet worden geacht tevens een doelstelling van het gemeenschappelijke landbouwbeleid te zijn (punt 39) en dat het tegenstrijdig zou zijn te stellen dat landbouwgrond niet langer voor steun in aanmerking komt wanneer deze voor het nastreven van doelstellingen van landschapsverzorging en natuurbescherming wordt gebruikt (punt 40). Derhalve heeft het geoordeeld dat de omstandigheid dat een oppervlakte hoofdzakelijk de natuurbescherming en de landschapsverzorging dient, niet betekent dat zij geen landbouwgrond meer is in de zin van artikel 44, lid 2, van verordening nr. 1782/2003 wanneer – zoals in casu – de oppervlakte daadwerkelijk als bouwland of grasland wordt gebruikt (punt 41).

WERKDOCUMENT

11 Alleen in het arrest van 2 oktober 2014, Grund, C-47/13, EU:C:2014:2248, waarin het Hof zich in het kader van de twijfels van de verwijzende rechter met betrekking tot rechtstreekse betalingen heeft gebogen over de vraag of het feit dat grond wordt omgeploegd en ingezaaid met een ander kruidachtig voedergewas dan het voordien op die grond geteelde kruidachtige voedergewas van invloed is op de kwalificatie ervan als „blijvend grasland", heeft het bij de uitlegging van de definitie van blijvend grasland in artikel 2, onder c), van verordening nr. 1120/2009 verwezen naar de kwestie van de vruchtwisseling. In deze uitspraak heeft het Hof vastgesteld dat de opeenvolging van verschillende kruidachtige voedergewassen geen vruchtwisseling vormt en de kwalificatie van een grond als blijvend grasland derhalve niet uitsluit.

12 Advocaat-generaal Eleanor Sharpston is in haar conclusie van 30 april 2014 in de zaak Grund, C-47/13, EU:C:2014:293, iets dieper op de kwestie van de vruchtwisseling ingegaan (zie met name de punten 43 en 46 en voetnoot 25 van deze conclusie). Het betoog van de advocaat-generaal met betrekking tot de betekenis van de term vruchtwisseling is weliswaar nuttig vanuit cognitief oogpunt maar biedt geen opheldering van de vraag of de overstroming van weiden en weilanden in een natuurbeschermingsgebied ertoe leidt dat er sprake is van vruchtwisseling en dat deze gronden bijgevolg de kenmerken van blijvend grasland verliezen.

13 In de rechtspraak van de Poolse bestuursrechtelijke instanties is herhaaldelijk ingegaan op de definitie van „blijvend grasland" in de zin van artikel 2, onder c), van verordening nr. 1120/2009, die is overgenomen in de nationale bepaling van § 4, lid 2, van het besluit van de minister van Landbouw en Plattelandsontwikkeling, zij het in de meeste gevallen in het kader van gevallen van zogenoemde overmacht en de noodzaak een dergelijk geval tijdig te melden. Tot op heden is de rechtspraak van de nationale rechterlijke instanties evenwel niet ingegaan op het probleem dat in de bij de verwijzende rechter aanhangige zaak aan de orde is. Dit probleem is evenmin opgelost in de bestaande rechtspraak van het Hof. Bovendien heeft de verwijzende rechter geen kennis van dat een rechterlijke instantie van een andere lidstaat het Hof een prejudiciële vraag heeft gesteld over een probleem dat identiek is aan dat van de toepassing van het Unierecht in de onderhavige zaak. Bijgevolg heeft de verwijzende rechter beslist dat in de onderhavige zaak een prejudiciële vraag moet worden gesteld.

14 Volgens de verwijzende rechter vereist de beslechting van het hoofdgeding de juiste uitlegging van de definitie van blijvend grasland van artikel 2, onder c), van verordening nr. 1120/2009. Een dergelijke uitlegging zal de verwijzende rechter in staat stellen zich uit te spreken over de vraag of de periodieke overstroming van weiden en weilanden in een natuurbeschermingsgebied gelijkstaat met vruchtwisseling en deze gronden de kenmerken van blijvend grasland ontneemt, en er bijgevolg toe leidt dat voor de betrokken gronden geen agromilieubetalingen voor het jaar 2013 kunnen worden toegekend (en dat de betalingen die in het kader van een afzonderlijke procedure zijn ontvangen voor de jaren 2009-2012 moeten worden terugbetaald).

WERKDOCUMENT

15 Volgens de verwijzende rechter kan een omstandigheid als de periodieke overstroming van weiden en weilanden in gebieden die rechtens speciale bescherming genieten vanwege hun natuurlijke rijkdom (waardoor het maaien en begrazen ervan moeten worden uitgesteld tot na de in de genoemde nationale bepalingen vastgestelde perioden en de betrokken landbouwer genoodzaakt is deze eisen later na te komen) niet zo worden opgevat dat in het betrokken bedrijf vruchtwisseling heeft plaatsgevonden. Dit standpunt vindt tevens steun in de conclusie van advocaat-generaal Mazák van 11 mei 2010 in de zaak Landkreis Bad Dürkheim, C-61/09, EU:C:2010:265 (zie punt 20 van deze conclusie).

16 De verwijzende rechter stelt het Hof tevens in kennis van de benoeming van een deskundige of van deskundigen met het oog op de vaststelling wat het doel en de wezenlijke kenmerken van vruchtwisseling in de zin van de agronomie zijn en of de periodieke overstroming van weiden en weilanden in gebieden die rechtens speciale bescherming genieten vanwege hun natuurlijke rijkdom onder een dergelijk doel of dergelijke wezenlijke kenmerken vallen.

WERKDOCUMENT